

Rekisteritiedot paikkatiedoiksi

PTA-webinaari 28.2.2019

Ilpo Tammi

ubigu

Työn taustaa

Monissa mm. suunniteltujen maakuntien toimintaan liittyvissä rekistereissä toimipisteiden sijaintitiedot ovat puutteelliset.

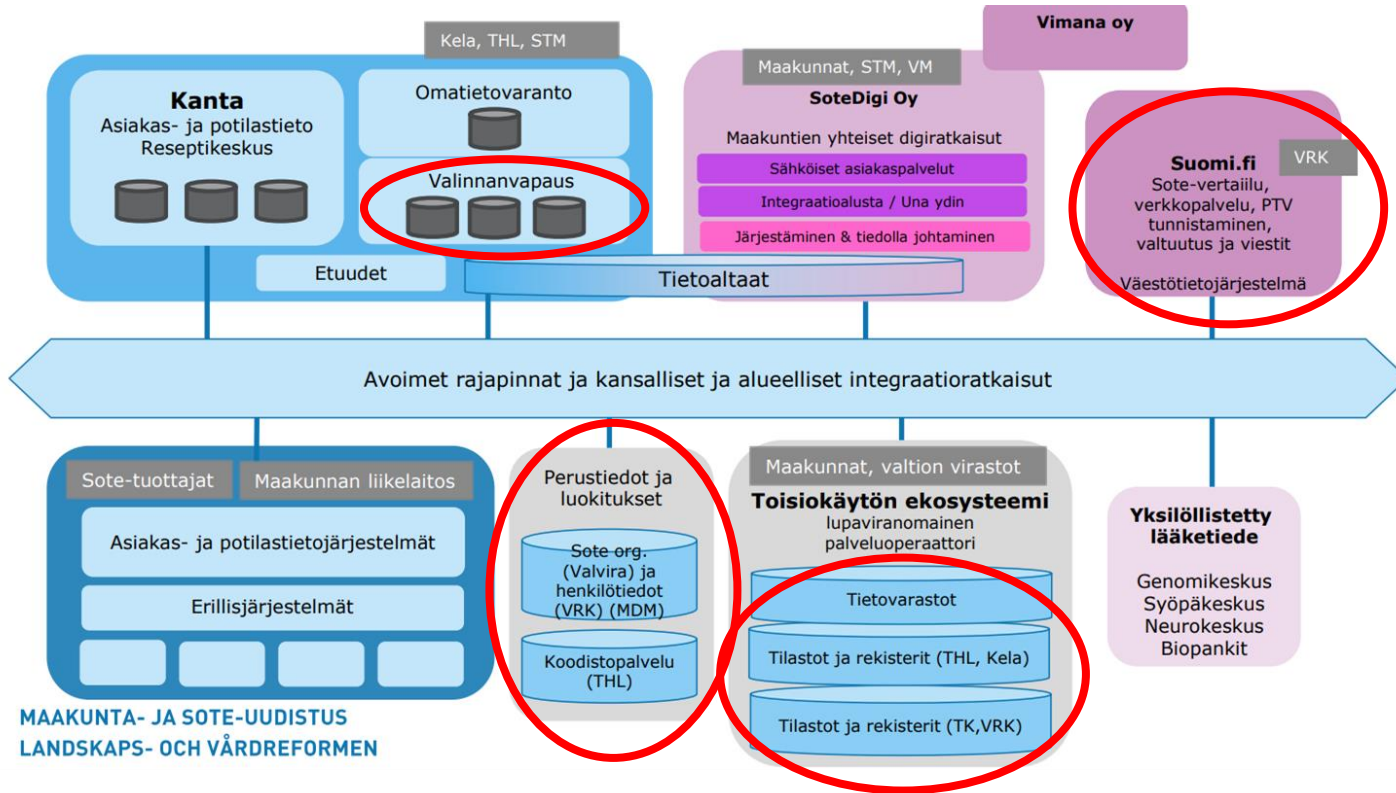
Tämän työn tavoitteena oli selvittää näitä puutteita ja mahdollisuuksia niiden korjaamiseksi sekä esittää ehdotuksia ratkaisuihin, joita Paikkatietoalustan Maakunta-osahanke voisi edistää vuonna 2019 yhdessä työn aikana tunnistettujen yhteistyötahojen kanssa.

Työssä keskityttiin julkisten ja yksityisten organisaatioiden toimipaikkoihin, erityisesti SOTE:n ja oppilaitosten osalta.

Selvityksellä etsittiin ehdotuksia menetelmistä ja työkaluista rekisteritiedon (palvelupaikkakohtaisten sijaintitiedon) paikkatietoistamiseksi ja laadun parantamiseksi, jotta niitä voitaisiin käyttää esimerkiksi osana tietojohdantamista.

Selvityksessä huomioitiin maakuntauudistuksen vaikutus, mutta tulokset ovat hyödynnettävissä myös uudistuksesta riippumatta.

Työn taustaa

Huomioita nykytilasta

Nykyisin maakunnat ja useat muut tahot ovat hyödyntäneet monenlaisia rekistereitä ja muita tietovarantoja palveluiden kartoittamisessa, jotka kaikki yksinään on tunnistettu laadultaan riittämättömiksi, mm.:

- Valveri
- TOPI
- Yritys- ja toimipaikkarekisteri
- Oppilaitosrekisteri(t)
- Kuntien, sairaanhoitopiirien ja sote-alan yritysten kotisivut
- Apteekkariliiton jäsenrekisteri

Tiettyjä Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja lukuunottamatta käytännössä eri rekistereissä ei ole kontrolloitu sijaintitietoja laadullisesti mitenkään. Tarkin sijaintitieto on yleensä käynti- tai katuosoite, jota yritetään geokoodata. Postiosoitteita on (PTV:ssä) kytketty Postin osoitejärjestelmään. Osoitetietojen kontrolloimattomuus on aiheuttanut sen, että tiedot ovat laadullisesti hyvin heterogeenisiä ja ei-koneluettavia:

VUORIKATU 13

Asiakkaankatu 3 A (3. krs)

Ritakatu 7 A-B-C

c/o Mehiläinen Oy,

Paciuksenkatu 27

Kuninkaantie 3/Teljänkatu 8 C

Rauhankatu 8 a A 6 (toimisto)

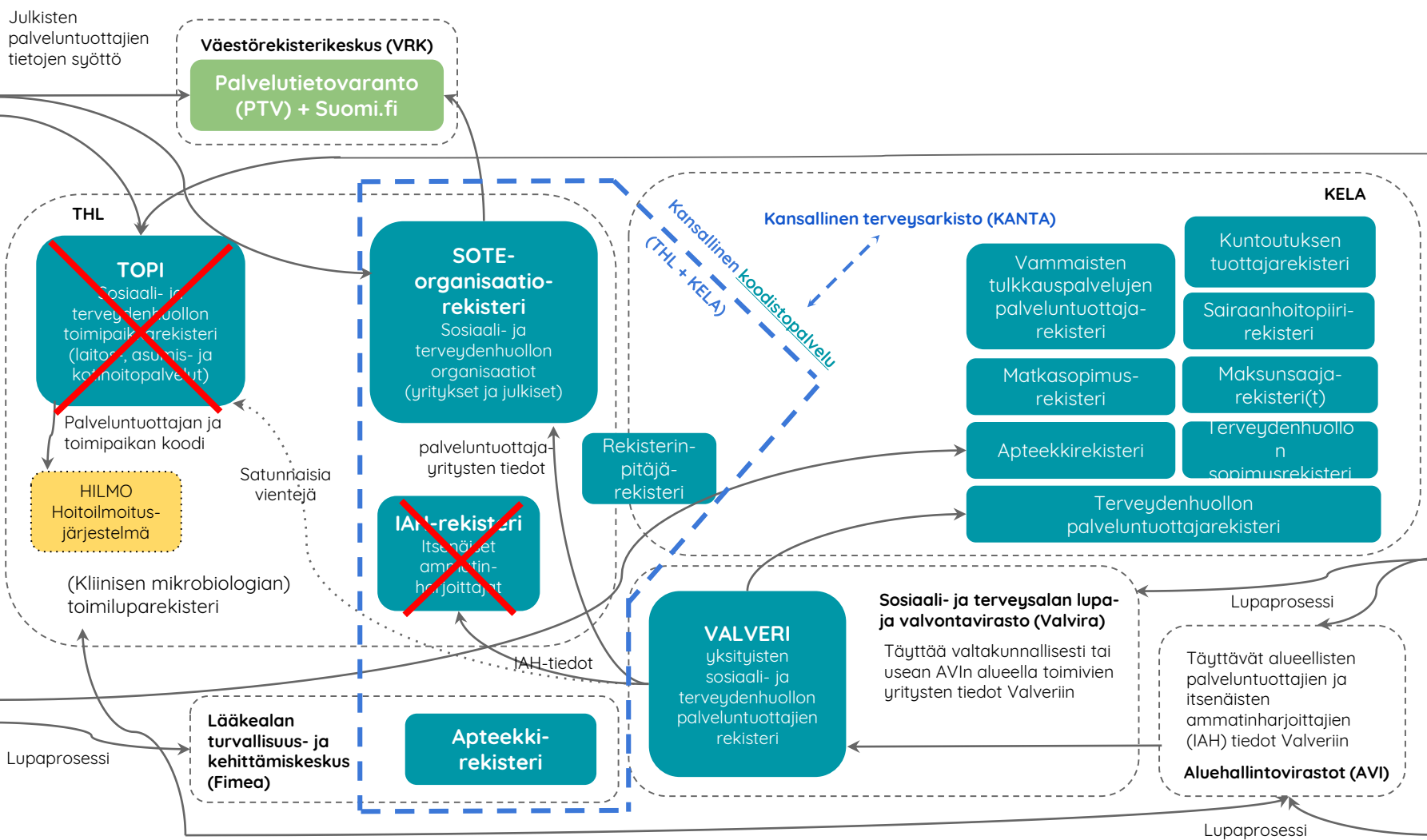
Länsituuli 7 (Kauppakeskus Ainoa)

Huomioita nykytilasta

Useille suunnittelutahoille THL:n hallinnoima Kanta-palveluihin kytketty kansallinen koodistopalvelu ei tunnu olleen tuttu, vaikka tämän kautta on saatavissa avoimesti pääosin kaikki Valverin sijaintitiedot (pl. IAHT), [julkiset sote-palveluntuottajat tietoineen](#) sekä [apteekkien tiedot](#). Aineisto vaatii kuitenkin “puhdistamista”, mitä tehdään Soteriin siirtymän yhteydessä.

Avoimesti saatavilla olevat tiedot eivät sisällä kaikkea rekisterin tietosisältöä, mutta esim. yleisen tason palveluverkon suunnittelussa riittävät pitkälle.

Seuraavassa on kuvattu valikoiduin osin sote-palveluntuottaja ja toimipaikkoja sisältäviä rekistereitä ja niiden välisiä tietovirtoja:

Huomioita tulevaisuudesta

Tulevaisuudessa edellinen kuva pääosin **yksinkertaistuu, mutta** valinnanvapauden osalta **monimutkaistuu**.

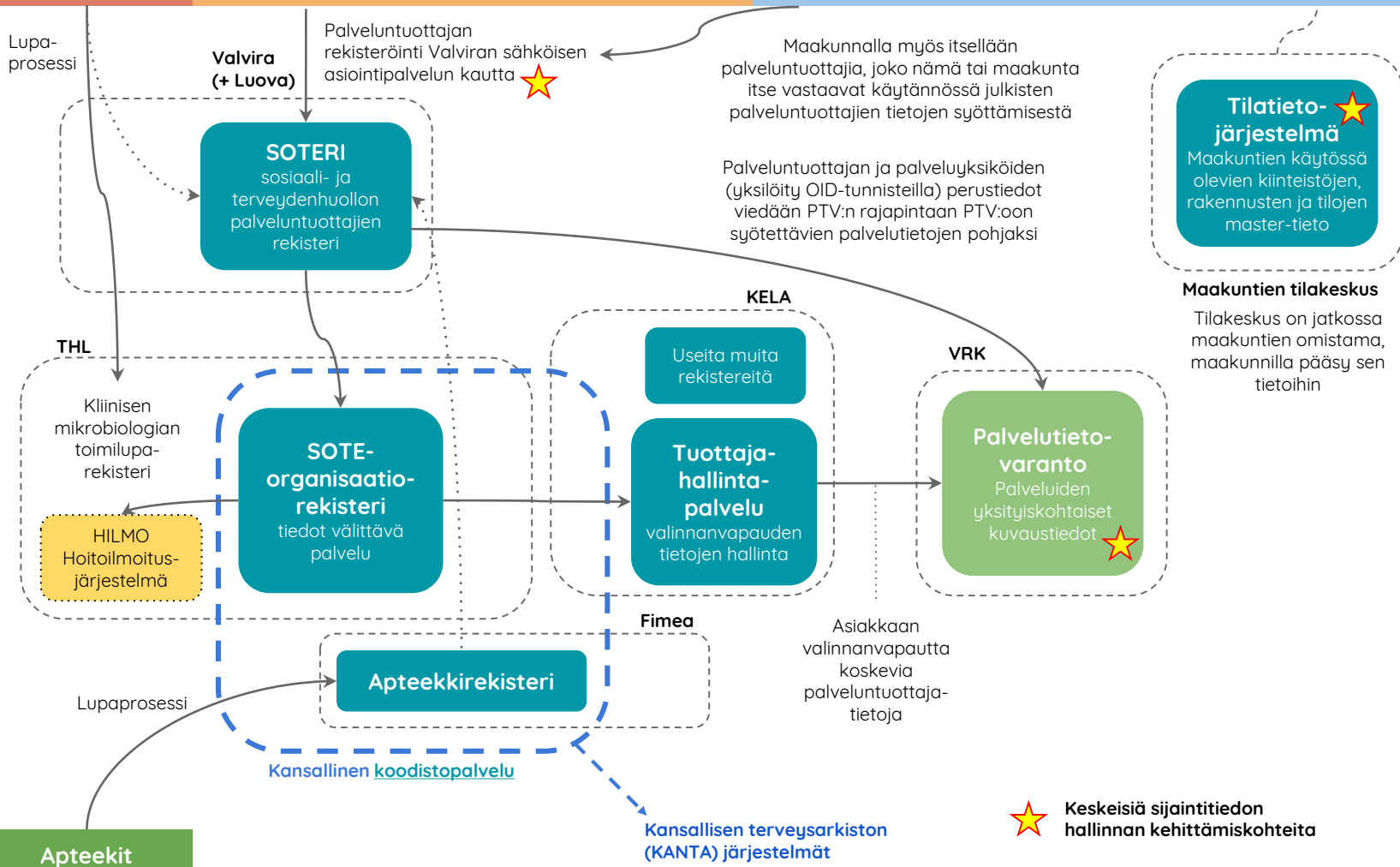
Soteri on jatkossa sote-palveluntuottajien ja palveluyksiköiden **master-rekisteri** julkisille ja yksityisille toimijoille. Aineistot viedään sote-organisaatiorekisterin kautta koodistopalvelimelle. Nykyisin ongelmalliset itsenäisten ammatinharjoittajien (IAH) tiedot yhtenäistetään todennäköisesti muiden yritysten kanssa, jolloin näiden tiedot tulevat samasta paikasta saataville. Soteri pysyy ajantasaisena erilaisten herätteiden avulla.

Soteri muodostaa pohjan palvelujen kuvauksille Palvelutietovarannossa (PTV), joka sisältää yksityiskohtaisimman tiedon eri palvelupaikoista palveluineen. Nykyisin TOPI:iin kytketty hoitoilmoitusjärjestelmä (HILMO) tultaneen kytkemään sote-organisaatiorekisteriin.

Kelan **tuottajahallintapalvelusta** rakentuu **valinnanvapauden** sopimus- ym. tietojen **master-rekisteri**, joka hyödyntää sote-organisaatiorekisterin kautta saatavia Soterin pohjatietoja.

Julkisen puolen soten **tila- ja kiinteistötiedon master-rekisteri** on maakuntien tilakeskuksen parhaillaan rakentuva **tilatietojärjestelmä**, ja jonka (tulevia) tietoja maakunnat ovat jo käyttäneet suunnittelussa.

Seuraavassa on kuvattu valikoiduin osin sote-palveluntuottaja ja toimipaikkoja sisältäviä rekistereitä ja niiden välisiä tietovirtoja tulevaisuudessa:

Kehittämistarpeet

Selvityksessä on tunnistettu seuraavia keskeisiä paikkatietoon liittyviä rekisterien kehitystarpeita:

- Valviran sähköisen asiointipalvelun käyntiosoitetietojen kontrollointi PTA:n osoitetietojärjestelmällä, kun tämä on tuotannossa. Soterin tietoja täytetään palvelun avulla. Mikäli yhteys PTA:aan rakennetaan itse asiointipalveluun, se näkyy myös useissa muissa Valviran rekistereissä (mm. alkoholivalvonta).
- Palvelutietovarannon käyntiosoitetietojen kontrollointi samaisen osoitetiedon avulla. Fyysisesti moneen sijaintiin jakautuvien palvelupaikkojen osalta PTV:ssä on käytännössä tarkkin sijaintitieto.
- PTA:n osoitetietojärjestelmän testirajapinta (tietojen luku ulospäin) saadaan avattua todennäköisesti huhtikuussa 2019. Rajapinnan teknistä toteutusta vielä täsmennetään (mahd. WFS 3.0), mutta sen kautta osoitekohteiden pitäisi pystyä lukemaan esim. JSON-muotoisena. Kullakin osoitteella on uniikki KMTK-ID-tunniste (kansallisen maastotietokannan tunniste), jonka avulla pystytään hakemaan rajapinnan kautta edelleen esimerkiksi rakennuksen ja sisäänkäyntien EUREF-FIN-koordinaattitietoja.

Kehittämistarpeet

- Maakuntien tilatietojärjestelmän osoitetiedot pitäisi kytkeä samaiseen PTA:n osoitetietojärjestelmään, sekä samalla suorittaa merkittävää rakennustunnus- ja osoitetietojen läpikäyntiä ja laadunvarmistusta kuntien kanssa. Osin tämä tapahtunee jo osoitetietojärjestelmähankkeen ja KMTK:n kautta. Nykyisin tilatietojärjestelmässä on merkittäviä puutteita ja laatuvirheitä osoite- ja rakennustiedoissa.
- Maakuntien tilakeskuksen resurssit ovat sidottu 2019 melko vahvasti tilatietojärjestelmän rakentamiseen. Koska kyseessä on käytännössä maakuntien (omien) palveluiden sijaintitiedon tarkin tietovaranto (esim. huonetason kapasiteettitarkastelut palveluiden suunnittelussa), mahdollisuutta hyödyntää PTA:n Maakunta-osahanketta työn edistämisessä olisi syytä tutkia.
- Yhtenä ongelmana on tilatietojärjestelmän tiedoissa on ollut saada oppilaitosten tiedot soveltuvin osin järjestelmään, sillä kunnat ovat hyvin eri tavoin ilmoittaneet näitä tietoja tilakeskukselle. Maakunnat, kunnat ja tilakeskus ovat käytännössä kaikki yrittäneet saada tietoja kasattua, hyödyntäen samalla oppilaitosrekistereiden (Tilastokeskus, Opetushallitus) tietoja. Mahdollisuutta synkronoida oppilaitostietoja jatkossa järkevämmiin näiden eri tahojen välillä olisi myös syytä tarkastella.

Kehittämistarpeet

- Kelassa on tarve saada automatisoidusti laskea kaikille asiakkaille valinnanvapauden piirissä olevista palveluista “oletuspalvelupaikat”, mikäli asiakas ei itse ole valinnut jotakin palveluntarjoajaa ja palvelupaikkaa. Kehittämistoimenpiteenä tässä olisi Kelan rakentaman valinnanvapausjärjestelmän kytkeminen PTA:han siten, että PTA:han on rakennettu yksinkertainen kansallinen rajapintapalvelu reitityskutsuille, jonka avulla voidaan mm. laskea osoiteparien välisiä saavutettavuuden tunnuslukuja.

Jotta reititys toimisi kuten toivottua, pohjana pitäisi olla PTA:n osoitetietojärjestelmällä kontrolloidut palveluiden asuin- ja palvelupaikkojen sisäänkäyntien sijaintitiedot (Soteri). Itse reitityspalvelun toteutusta voitaisiin kuitenkin pohtia jo ennen osoitetietojärjestelmän tuotantoversiota vuonna 2019 esim. PTA:n teknisen alustan ja mahdollisesti Digitransitin kanssa yhteistyössä.

- Tilastokeskus kehittää rekisterinpitoaan merkittävästi master-tietoihin perustuvaksi. Tätä kokonaisuutta kannattaisi tarkastella suhteessa PTA:ssa tehtäviin kansallisiin ratkaisuihin, mistä tehdäänkin parhaillaan selvitystä. Maakuntien paikkatietotarpeiden synkronointi yleisesti tämän kehitystyön kannalta on oleellista, sillä tarpeet ovat osin päällekkäisiä, ja osin toisiaan tukevia.

Keskeisiä PTA-yhteistyötahoja vuonna 2019: Valvira, VRK, Kela, Maakuntien tilakeskus, kunnat, Tilastokeskus

Kehittämistarpeet

Yhteenvedo edellä mainituista kehittämistoimenpiteistä:

Toimenpide	Yhteistyötahot	Toteutustapa	Riskit ja riippuvuudet	Resurssitarve
PTA-osoitetieto-järjestelmän (rajapintojen) testaus (Soteri, PTV)	Valvira, VRK, PTA (Osoitteet)	Tekninen pilottitoteutus, kevät-syysy 2019	PTA:n osoitetietojärjestelmän testirajapintojen julkaisuaikataulu ja riippuvuus ko. järjestelmän aineiston laadusta.	Melko pieni - keskitaso
Maakuntien tilatietojärjestelmän aineiston laadun harmonisointi ja ylläpitoprosessit	Maakuntien tilakeskus, kunnat, PTA (Osoitteet, KMTK)	Yhteistyöhanke, joka kestäisi todennäköisesti lähes koko vuoden 2019.	Sote- ja maakuntaudistuksen säädäntötyön aikataulu riskeineen, sekä kuntien osallistumiseen liittyvät resurssiriskit. Tilakeskuksen omat aikataulut ovat tiukkoja (osin näistä aineisto-ongelmista johtuen).	Suuri
Synkronointi Tilastokeskuksen tietotuotannon kehityshankkeisiin	Tilastokeskus, PTA (mm. Osoitteet), kunnat	Mahdollisia pieniä yhteistyöhankkeita, loppuvuosi 2019	Riippuvuus Tilastokeskuksen omista kehityssuunnitelmista ja näiden aikatauluista.	Pieni
Paikkatiedon hyödyntäminen Kelan VV-palveluissa?	Kela, PTA (tekninen alusta, Osoitteet), Digitransit (?)	Yhteistyöhanke, tekninen pilottitoteutus, mahd. H2/2019.	Riippuvuus siitä, mitä PTA:n tekniseen alustaan ollaan valmiita toteuttamaan, Digitransitin yhteistyöhalukkuus, lopullinen toteutus riippuvainen osoitetietojärjestelmän (ja Soterin) sijaintitiedon laadusta ja aikatauluista.	Keskitaso